

Eğitim ve Bilim
2008, Cilt 33, Sayı 149

Education and Science
2008, Vol. 33, No 149

Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Eğitim Fakültelerindeki Durumu: Dekanların Görüşleri *

Status of Ict in Schools of Teacher Education: Deans' Views

Yüksel GÖKTAŞ**

Zahide YILDIRIM***

Soner YILDIRIM****

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Öz

Bu çalışmada, eğitim fakültelerindeki bilgi ve iletişim teknolojileriyle (BİT) ilgili kaynakları, bu kaynaklardan fakültelerde nasıl yararlandığını, bu konudaki hizmetiçi eğitimleri ve planlamaları, konuyla ilgili fakültelerin fiziksel ve insan gücü yeterliliğini, karşılaşılan önemli zorlukları ve bu zorlukların üstesinden nasıl gelinebileceğine ilişkin çözüm önerileriyle ilgili anket bulguları sunulmaktadır. Çalışmanın verileri Türkiye'deki öğrencisi olan 63 eğitim fakültesinin 51'inin dekanlarından anket aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen bulgular, fakülteler arasında farklar olmasına karşın, kaynakların genel anlamda yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçları, BİT'ten verimli bir şekilde yararlanmak için teknoloji planı, hizmetiçi eğitim ve konuyla ilgili kurumsal yapılanmalardan eğitim fakültelerinde yeterli düzeyde yararlanılmadığını göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Bilgi ve iletişim teknolojileri, eğitim fakülteleri dekanlarının görüşleri, hizmet öncesi öğretmen eğitimi, eğitim fakültesi.

Abstract

This study presents the survey findings about the status of information and communication technologies (ICT) in schools of teacher education (SsTE) in regard to ICT resources and methods of their usage, planning and in-service training, sufficiency level of physical and human resources, and main barriers and enablers of ICT integration. The data were collected from 51 of the 63 deans of SsTE in Turkey through a questionnaire. The findings indicated that despite the differences among SsTE, the resources are not sufficient in general. The results also showed that in order to profit from ICT in an efficient way, SsTE do not benefit from technology planning, in-service trainings and related institutional arrangements at adequate levels.

Keywords: Information and communication technologies, SsTE deans' perspectives, preservice teacher education, schools of teacher education

* Bu çalışmanın dar kapsamlı hali, 13-15 Eylül 2006 tarihleri arasında Muğla'da toplanan XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr. Yüksel GÖKTAŞ, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Atatürk Üniversitesi, yukselgoktas@atauni.edu.tr

*** Doç. Dr. Zahide YILDIRIM, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Eğitim Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, zahidey@metu.edu.tr

**** Doç. Dr. Soner YILDIRIM, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Eğitim Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, soner@metu.edu.tr

Summary

This study presents survey findings about the status of information and communication technologies (ICT) in schools of teacher education (SsTE) in regard to ICT resources and methods of their usage, planning and in-service training, level of physical and human resource conditions, and main barriers and enablers of ICT integration.

This study includes 51 of 63 SsTE deans at public and private universities in Turkey (as of Spring 2005). The entire group was surveyed in March and April 2005. The follow-up questionnaires were sent in May and June 2005 to the deans who did not respond to the first query. Overall, 51 deans responded to the questionnaire, yielding a return rate of 81%. The questionnaire consisted of 34 items. It included 15 multiple-choice items, 13 fill-in-the-blank items, 3 five-point Likert-type items, and 3 open-ended items. It was developed following a review of similar instruments in the literature (Queitzsch, 1997; Roblyer, 1994; SEIRTEC, 1998; SCRTEC, 1998; Vagle, 1995; Vagle & College, 1995). After the questionnaire was developed, two SsTE deans, one test construction expert and one instructional technology expert examined it. Before the final version, the questionnaire was checked by a Turkish language expert for clarity of the language. A pilot test could not be conducted because of the group's characteristics. At the end of the data collection process, each set of items was re-tested, and reliability coefficients was found to be 0.91. The data gathered through the questionnaire were analyzed through descriptive statistics such as means, standard deviations, percentages, and frequencies.

The findings of the study indicated that majority of deans found "lack of in-service training about ICT" as the most significant barrier, and "technology plans for implementing ICT in SsTE and universities should be prepared; in-service training should be provided and appropriate amount of budget should be allocated" " as the most significant enablers for integrating ICT into preservice teacher education programs. The findings indicated that despite the differences among SsTE, the resources are not sufficient in general. It also supported the notion that not only the faculty members but also prospective teachers do not have adequate access to ICT resources. There are only one or two computer laboratories in majority of SsTE. If it is considered that all the related courses are offered in these laboratories, computers are not sufficient at all. In addition, most of the laboratories are used only during working hours for lessons, which means students face with the restriction of using laboratories after working hours. The findings showed that the number of computers allocated for students' use in laboratories is limited in majority of SsTE. Additionally, the findings showed SsTE do not have enough software and materials.

It can be concluded from the findings of the study that in order to integrate ICT into teacher education programs, a comprehensive technology planning should be done to determine future goals and strategies. In line with the technology planning, in-service training on ICT integration should be provided to the faculty members. To be able take these actions and to provide sufficient resurces, appropriate budget should be allocated for SsTE.

Giriş

Özellikle 1980'den sonra, bilgi ve iletişim teknolojilerinde (BİT) görülen hızlı gelişmeler, günümüz toplumlarının tüm sistemlerini önemli ölçüde etkilemiştir. Bu süreçte bilginin işlenmesinde, depolanmasında, çoğalmasında ve paylaşılmasında BİT çok önemli rol oynamaktadır. Bu gelişmelerden etkilenen sistemlerden birisi de hiç kuşkusuz eğitim sistemidir. Zira tüm disiplinlerdeki öğrencilerin BİT alanında en az okuryazar düzeyde olması ve mesleğinde BİT'i kullanabilmesi mezunlardan beklenen niteliklerin başında gelmektedir.

Ayrıca eğitime ayrılan kaynakların etkili kullanılması, öğrenme ortamlarına sağladığı esneklik ve bilgi akışının etkili bir şekilde yürütülebilmesi de BİT'in eğitim sistemi ile bütünleştirilmesini gerektiren diğer önemli koşullardır.

BİT'i eğitim ile bütünleştirmedeki başarı ya da başarısızlığa etki eden birçok etken vardır. Bu etkenlerin en önemlilerinden birisi, öğretmenlerin BİT'i öğrenmeleri ve öğretim süreçlerinde uygulamalarıdır. Teknoloji çağında öğretmenler BİT'i nasıl kullanacaklarını ve onu kendi öğretim süreçleriyle nasıl bütünleştireceklerini, hizmet öncesi ve hizmetiçi öğretmen eğitimlerinden ya da informal kaynaklardan (TV, iş çevresi, mesleki dergiler vb.) öğrenebilirler (NCES, 2000).

Bu bağlamda dünyadaki öğretmen eğitiminde önemli dönüşümler gerçekleşmiş ve BİT'in öğretmen eğitimi ile bütünleştirilmesi için birçok hedef, plan ve strateji ortaya konmuştur. Bu süreçte öğretmen yetiştiren kurumların büyük bir bölümü, öğrencilerinin teknolojik yeterlilikleri yakalayabilmesi için programlarını yeniden düzenlemişlerdir (Glenn, 2002).

Türkiye'de de 1994-1998 yılları arasında yürütülen YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde, eğitim fakülteleri yeniden yapılandırılmış ve 1998-1999 öğretim yılından itibaren biri bilgisayar okuryazarlığı (Bilgisayar) diğeri ise BİT'i öğretim süreçleriyle bütünleştirmeyi amaçlayan (Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme) iki ders, yeni öğretmen yetiştirme programlarına konulmuştur. Bu derslerle öğretmen adaylarının bilgisayar, internet, çoklu ortam gibi çeşitli teknolojileri tanımaları ve bu teknolojileri öğretimde kullanma becerileri kazanmaları amaçlanmıştır. Ayrıca geleceğin öğretmeninin, teknolojiyi tanıyan, teknolojiyi öğretimde etkili ve verimli bir şekilde kullanabilen nitelikte olması öngörülmüştür (YÖK, 1998).

Fakültelerin etkili bir teknoloji planına sahip olmaları, bu konudaki başarıyı etkileyen en önemli etkenlerden birisidir. Rogers (2005) etkili bir teknoloji planlamasını, BİT'in eğitimde bütünleştirilmesi sürecindeki başarıyı etkileyen en önemli faktör olarak görürken; Yiğit, Zayim ve Yıldırım (2002) ile Maurer ve Davidson (1998) ise planlama olmadan teknolojinin eğitimde kullanılmasını, yeni sorunlara kaynak olarak göstermektedirler. BİT'i eğitim ile bütünleştirmek için ekonomik kaynağın ayrılması ve bu ayrılan kaynağın etkili ve verimli bir şekilde kullanılması için etkili bir şekilde planlanması gerekmektedir (Patrikas & Newton, 1999).

Bu yapılanmanın ve programın başarısı, fakültelerdeki fiziksel olanaklar ve insan gücü yeterliliği ile de doğrudan ilgilidir. Eğitim fakültelerinin söz konusu koşullarıyla ilgili temel verilerin ortaya çıkarılmasına, tespit edilmesine ve değerlendirilmesine, alanla ilgili yeni politikalar belirlemede ve uygulamada ihtiyaç vardır. Bu çalışmanın amacı da Türkiye'deki eğitim fakültelerinin, BİT ile ilgili kaynaklarını, fakültelerde bu teknolojilerden nasıl yararlandığını ve öğretimde nasıl kullanıldığını sunmak; bu süreçlerde karşılaşılan önemli zorlukları ortaya çıkarmak ve bu zorlukların üstesinden nasıl gelinebileceğine dair çözüm önerilerini araştırmaktır. Bu genel amaca ulaşmak için çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Eğitim fakültelerinin bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili mevcut kaynakları nelerdir ve bu kaynaklardan nasıl yararlanılmaktadır?
2. Bilgi ve iletişim teknolojilerinden daha verimli bir şekilde yararlanabilmek için neler yapılmaktadır?
3. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim fakültelerindeki öğretim ortamı ile bütünleştirilmesi sürecinde karşılaşılan zorluklar ve bu zorluklara ilişkin muhtemel çözüm önerileri nelerdir?
4. Eğitim fakültelerinin bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili fiziksel ve insan gücü yeterlilikleri nedir?

Yöntem

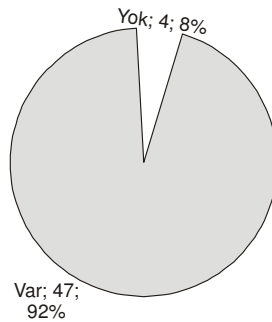
Bu çalışma, yukarıdaki araştırma sorularına eğitim fakültesi dekanlarının algıları ve önerileri doğrultusunda cevaplar bulmaya çalışan betimsel bir araştırmadır. Türkiye’de 2004–2005 eğitim-öğretim yılında okul öncesi ile ilk ve ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren eğitim fakültesi sayısı 69’dur. Bu fakültelerden 6’sının öğrencisi bulunmamaktadır. Öğrencisi bulunan 63 eğitim fakültesinin dekanları, bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır ve bu araştırma, evrenin tümünü kapsamak üzere tasarlanmıştır.

Araştırma verileri anket yoluyla toplanmıştır. Anket (Ek 1), 15’i çoktan seçmeli, 13’ü boşluk doldurma, 31’i Likert tipi ile 3’ü açık uçlu olmak üzere toplam 62 maddeden oluşmaktadır. Anket, kişisel ve kurumsal bilgiler, BİT kaynakları, BİT’in öğretimde kullanılması, karşılaşılan temel zorluklar, bu zorluklara ilişkin olası çözüm yolları, fakültelerin fiziksel ve insan gücü yeterlilikleri ile yorum-öneriler olmak üzere toplam 7 bölümden oluşmaktadır. Anket, alan ile ilgili kaynaklardan (Queitzsch, 1997; Roblyer, 1994; SEIRTEC, 1998; SCRTEC, 1998; Vagle, 1995; Vagle ve College, 1995) yararlanılarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş; iki dekan, bir ölçme-değerlendirme ve bir öğretim teknolojileri alanından olmak üzere toplam dört uzman tarafından incelenmiştir. Uzmanların önerileri doğrultusunda ankette gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, Türkçe dil uzmanı tarafından kontrol edilmiş ve anlaşılması zor olan kısımları düzeltilmiştir. Anketin hitap ettiği grubun özelliklerinden dolayı pilot çalışma yapılamamıştır. Mart ve Nisan 2005’te 63 eğitim fakültesi dekanına gönderilen anket, dönüt alınamayanlara Mayıs ve Haziran 2005 tarihlerinde tekrar gönderilmiş ve dekanların % 81’i (N=51) tarafından cevaplanmıştır. Anketler yoluyla toplanan veriler betimsel istatistikî yöntemler (ortalama, yüzde, frekans ve standart sapma) kullanılarak çözümlenmiştir.

Bulgular

Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile İlgili Kaynaklar ve Kullanım Yöntemleri

Eğitim fakültesi dekanlarına, fakültelerinde öğrencilerin kullanımına sunulmuş bilgisayar laboratuvarının olup olmadığı sorulmuş, alınan cevaplardan eğitim fakültelerinin 47’sinde (%92) bilgisayar laboratuvarının bulunduğu, 4’ünde (%8) ise hiç laboratuvar bulunmadığı sonucu elde edilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1.

Eğitim Fakültelerinin Bilgisayar Laboratuvarına Sahip Olma Durumları

Bilgisayar laboratuvarı olan 47 fakülteden 16’sı (%31,4) sadece 1 laboratuvara, 12’si (%23,5) 2 laboratuvara, 8’i (%15,7) ise 3 laboratuvara sahiptir (Tablo 1). Laboratuvar sayısı 4 ve üzeri olan fakülte sayısı ise sadece 10 (%19,6) iken en fazla olan fakültede 9 bilgisayar laboratuvarı bulunmaktadır.

Tablo 1.
Eğitim Fakültelerindeki Bilgisayar Laboratuvarı Sayısı

Laboratuvar Sayısı	Frekans	Yüzde
0	4	7,8
1	16	31,4
2	12	23,5
3	8	15,7
4 ve üzeri	10	19,6
Cevap vermeyen	1	2,0
TOPLAM	51	100

Bilgisayar laboratuvarlarında öğrencilerin kullanımına sunulmuş bilgisayar sayılarına bakıldığında; 27 fakültede 41'den az, 9 fakültede 41–60 arası, 4 fakültede ise 61–80 arası bilgisayar bulunduğu görülmüştür. 81 ve üstü bilgisayara sahip olan fakülte sayısı ise sadece 11'dir.

Tablo 2.
Eğitim Fakülteleri Laboratuvarlarındaki Bilgisayar Sayısı

Bilgisayar Sayısı	Frekans	Yüzde
0	4	7,8
1–20	8	15,7
21–40	15	29,4
41–60	9	17,6
61–80	4	7,8
81 ve üzeri	11	21,6
TOPLAM	51	100

Eğitim fakültelerindeki öğrenci, öğrencilerin kullanımına sunulmuş bilgisayar ve bilgisayar başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, 9 eğitim fakültesinde 81 (%17,6) ve üstü öğrenciye bir bilgisayar düşerken; 11 fakültede bu aralık 1–20 (%21,6) arasındadır (Tablo 3). Bu çalışmadaki 51 eğitim fakültesi dikkate alındığında ise bilgisayar başına düşen ortalama öğrenci sayısı 46'dır.

Tablo 3.
Bilgisayar Başına Düşen Öğrenci Sayısına Göre Fakültelerin Dağılımı

1 Bilgisayar Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Frekans	Yüzde
0	4	7,8
1-20	11	21,6
21-40	11	21,6
41-60	7	13,7
61-80	9	17,6
81 ve üzeri	9	17,6
TOPLAM	51	100

Fakülteler arasındaki dağılımı anlamak amacıyla bir bilgisayar başına düşen öğrenci sayısının 20'den az olduğu fakülteler ile bilgisayar başına düşen öğrenci sayısının 80'den fazla olduğu fakülteler sırasıyla Tablo 4'te ve Tablo 5'te verilmiştir. Bir bilgisayar başına düşen öğrenci sayısının 20'den az olduğu fakültelerin bir kısmı (Örneğin, Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi), öğrenci alımlarına yeni başlamış olup, bazı programların da öğrencileri bulunmamakta ya da sadece 1. ve 2. sınıf öğrencileri bulunmaktadır. Bu nedenle bu fakültelerde öğrenci başına düşen bilgisayar sayısı diğer fakülteler ile karşılaştırıldığında daha iyi görünmesine rağmen, daha sonraki yıllarda öğrenci sayısına paralel olarak bilgisayar sayısında bir artış olmaz ise bu oran artacaktır. Bilgisayar başına düşen öğrenci sayısının en fazla olduğu eğitim fakülteleri incelendiğinde, 176,7 öğrenci ile İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin en üst sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.
Bilgisayar Başına Düşen Öğrenci Sayısının 20'den Az Olduğu Fakülteler

Üniversite	Fakülte Adı	Öğrenci Sayısı	Bilgisayar Sayısı	Öğr. Say. / Bilg. Say.
Dumlupınar Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	120	32	3,8
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Artvin Eğitim Fakültesi	110	15	7,3
Yıldız Teknik Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	260	30	8,7
Atatürk Üniversitesi	Bayburt Eğitim Fakültesi	330	30	11,0
Boğaziçi Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	1.177	100	11,8
Başkent Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	719	60	12,0
Cumhuriyet Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	2.473	160	15,5
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	2.128	131	16,2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Sinop Eğitim Fakültesi	420	25	16,8
Ege Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	1.060	60	17,7
Ankara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Fakültesi	1.605	82	19,6

Tablo 5.
Bilgisayar Başına Düşen Öğrenci Sayısının 80'den Fazla Olduğu Fakülteler

Üniversite	Fakülte Adı	Öğrenci Sayısı	Bilgisayar Sayısı	Öğr. Say. / Bilg. Say.
Gazi Üniversitesi	Kastamonu Eğitim Fakültesi	3.345	40	83,6
Pamukkale Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	3.658	42	87,1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Amasya Eğitim Fakültesi	4.000	40	100,0
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	6.209	60	103,5
Marmara Üniversitesi	Atatürk Eğitim Fakültesi	8.300	80	103,8
İstanbul Üniversitesi	Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi	2.202	21	104,9
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	1.052	10	105,2
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Uşak Eğitim Fakültesi	2.477	15	165,1
İnönü Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	5.300	30	176,7

Araştırma bulguları, fakültelerin %70,6'sında öğrencilerin kullanımına sunulmuş bilgisayarların tamamında internet bağlantısının olduğunu, %13,7'sinde bir kısmında internet bağlantısının olduğunu, %3,9'unda ise hiçbirinde internet bağlantısının olmadığını ortaya koymuştur (Tablo 6).

Tablo 6.
Öğrencilerin Kullanımına Sunulmuş Bilgisayarların İnternet Bağlantısı Oranları

Bilgisayarların İnternet bağlantısının olması	Frekans	Yüzde
Var	36	70,6
Kısmen	7	13,7
Yok	2	3,9
Cevap Vermeyen	6	11,8
TOPLAM	51	100

Eğitim fakültelerinde bulunan laboratuvarların yaklaşık yarısının (%47,1) günde 8 saat veya daha az süre, %29,4'ünde ise 9 ile 12 saat arasında açık tutulduğu görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7.
Bilgisayar Laboratuvarlarının 1 Gün İçinde Açık Bulundurulma Süreleri

Saat	Frekans	Yüzde
1-4	5	9,8
5-8	19	37,3
9-12	15	29,4
13-16	8	15,7
Cevap Vermeyen	4	7,8
TOPLAM	51	100

Bu laboratuvarların öğrencilerin ders dışı zamanlarındaki kullanımına yönelik açık bulundurulma oranları Tablo 8’de gösterilmektedir. Çalışma saatleri (08:30-17:00) içindeki ders dışı zamanlarda bilgisayar laboratuvarlarının 41’i (%80,4) öğrencilerin kullanımına açık bulundurulurken, çalışma saatleri dışında eğitim fakültelerinin sadece 18’i (%35,3) laboratuvarları öğrencilerin kullanımına açmaktadır. 22 (%43,1) eğitim fakültesi, çalışma saatleri dışında bilgisayar laboratuvarlarını öğrencilerin kullanımına açmazken, bu soruya 11 eğitim fakültesi dekanı cevap vermemiştir.

Tablo 8.

Bilgisayar Laboratuvarlarının Ders Dışı Zamanlarda Öğrencilerin Kullanımına Açık Bulundurulma Oranları

	Çalışma Saatleri İçinde		Çalışma Saatleri Dışında	
	f	%	f	%
Açık	41	80,4	18	35,3
Kapalı	6	11,8	22	43,1
Cevap Vermeyen	4	7,8	11	21,6
TOPLAM	51	100	51	100

Tablo 9’da sunulduğu gibi dekanların %35,3’ü, fakültelerindeki derslerde BİT’in yeterli düzeyde, %58,8’i ise kısmen kullanıldığını belirtmişlerdir. Sadece 3 dekan (%5,9) BİT’in fakültelerinde yeterli düzeyde kullanılmadığını bildirmiştir..

Tablo 9.

BİT’in Derslerde Kullanılma Düzeylerine İlişkin Dekanların Düşünceleri

BİT Kullanımı	Frekans	Yüzde
Kullanılıyor	18	35,3
Kısmen	30	58,8
Kullanılmıyor	3	5,9
TOPLAM	51	100

Tablo 10’da belirtildiği gibi 42 dekan (%82,4) fakültelerinde internetin öğretimi desteklemek amacıyla yeterli düzeyde kullanıldığını belirtirken, 7 dekan (%13,7) bu soruya olumsuz cevap vermiştir.

Tablo 10.

İnternetin Öğretimi Desteklemek Amacıyla Kullanılma Düzeylerine İlişkin Dekanların Düşünceleri

İnternet Kullanımı	Frekans	Yüzde
Kullanılıyor	42	82,4
Kullanılmıyor	7	13,7
Cevap Vermeyen	2	3,9
TOPLAM	51	100

Tablo 11’de belirtildiği gibi eğitim fakültelerinin sadece 6’sında (%11,8) çevrim-içi (online) dersler verilirken, 45’inde (%88,2) verilmemektedir.

Tablo 11.
Çevrim-İçi Ders Verilen Fakülte Oranları

Çevrimiçi Ders	Frekans	Yüzde
Veriliyor	6	11,8
Verilmiyor	45	88,2
TOPLAM	51	100

Anketi dolduran eğitim fakültesi dekanlarının birden fazla seçenek işaretleyerek belirttiklerine göre, “Bilgisayar” dersleri çoğunlukla bilgisayar laboratuvarı (%92,3) ya da elektronik sınıfta (%34,6), “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersi ise daha çok bilgisayar laboratuvarında (%67,3) ve normal sınıfta (%48,1) yapılmaktadır. Bu oran elektronik sınıf için %36,5’tir (Tablo 12).

Tablo 12:
“Bilgisayar” ve “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” Dersleri İçin Fakültelerde Sağlanan Eğitim Ortamları

Eğitim Ortamları	Bilgisayar Dersi		Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	
	f	%	f	%
Bilgisayar Laboratuvarı	48	92,3	35	67,3
Elektronik Sınıf	18	34,6	19	36,5
Normal Sınıf	13	25,0	25	48,1

Planlama ve Hizmetiçi Eğitim

Eğitim fakülteleri ile bağlı oldukları üniversitelerin teknoloji planlarının olup/olmadığı incelendiğinde, elde edilen bulgular, üniversitelerin %19,6’sının, fakültelerin ise %27,5’inin teknoloji planlarının olduğu; üniversitelerin %27,5’inde, fakültelerin ise %31,4’ünde bununla ilgili çalışmaların devam ettiği anlaşılmaktadır. Buna karşın üniversitelerin yaklaşık yarısının (%49), eğitim fakültelerinin %41,2’sinin ise herhangi bir teknoloji planının ya da hazırlığının olmadığı görülmektedir (Tablo 13).

Tablo 13.
Üniversite ve Eğitim Fakültelerinin Teknoloji Planının Olup/Olmadığı

Teknoloji Planı	Üniversitenizin		Fakültenizin	
	f	%	f	%
Var	10	19,6	14	27,5
Çalışmalar var	14	27,5	16	31,4
Yok	25	49,0	21	41,2
Cevap Vermeyen	2	3,9	-	-
TOPLAM	51	100	51	100

Eğitim fakültesi dekanlarının görüşlerinden üniversitelerin %45'inde BİT'i öğretim süreçleriyle bütünleştirmeye çalışan birimlerin (Eğitim/Öğretim Teknolojileri Merkezi, Teknolojik Kaynaklar Merkezi, Uzaktan Eğitim Merkezi vb.) bulunduğu, buna karşın %55'inde benzer birimlerin bulunmadığı anlaşılmaktadır (Tablo 14).

Tablo 14.

Üniversitelerin BİT'i Öğretim Süreçleriyle Bütünleştirmeye Çalışan Birimlere Sahip Olma Durumları

BİT Birimleri	Frekans	Yüzde
Var	23	45,1
Yok	28	54,9
TOPLAM	51	100

Bulgular, eğitim fakültelerinin 2/3'sinde (%66,7) BİT konusunda akademik personele yönelik herhangi bir hizmet-içi eğitimin verilmediğini göstermektedir (Tablo 15).

Tablo 15.

Akademik Personele BİT Konusunda Hizmet-İçi Eğitim Verilme Oranı

Hizmet-içi Eğitim	Frekans	Yüzde
Veriliyor	17	33,3
Verilmiyor	34	66,7
TOPLAM	51	100

Karşılaşılan Zorluklar ve Çözüm Önerileri

Eğitim fakültesi dekanlarının BİT'in hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile bütünleştirilmesi sürecinde karşılaşılan zorluklara, bunlara yönelik olası çözüm yollarına ve fakültelerin BİT konusundaki fiziksel ve insan gücü yeterliliklerine ilişkin algıları, beşli Likert tipi anket kullanılarak incelenmiştir. Anket sonuçları çözümlenirken dikkate alınan aralıklar: 1,00–1,80 'kesinlikle katılmıyorum'; 1,81–2,60 'katılmıyorum'; 2,61–3,40 'kararsızım'; 3,41–4,20 'katılıyorum' ve 4,21–5,00 'kesinlikle katılıyorum' şeklinde yapılmıştır.

Eğitim fakültesi dekanları, "BİT ile ilgili hizmetiçi eğitimin yetersizliğini" (M=4,08), BİT'in eğitim fakülteleri ile bütünleştirilmesi sürecinde karşılaşılan en önemli zorluk olarak algılamaktadırlar. Diğer zorlukları ise "öğretmen eğitiminde kullanılacak uygun yazılım ve diğer öğretim materyallerinin yetersizliği" (M=3,81), "akademik personelin BİT ile ilgili temel bilgi ve becerisinin düzeyi" (M=3,79), "donanım yetersizliği" (M=3,72), "akademik personelin BİT'i derslerinde nasıl kullanacağına dair bilgi ve becerisinin düzeyi" (M=3,67), "teknik destek yetersizliği" (M=3,60) şeklinde sıralamışlardır. Dekanlar, "uygun olmayan ders içeriği"nin (M=3,38) bir zorluk teşkil edip/etmediği konusunda kararsız kalmakla beraber, "BİT'i kullanmak için yeterli zamanın olmaması" (M=2,60) ve "üst makamların desteğinin yetersiz olması" (M=2,53) maddelerinin birer zorluk olmadığını düşünmektedirler.

Tablo 16.

Dekanların BİT'in Fakültelerindeki Öğretim Ortamları ile Bütünleştirilmesi Sürecinde Karşılaştıkları Zorluklar (n=51)

Karşılaşılan Zorluklar	Ortalama (M)	Standart Sapma
BİT ile ilgili hizmet içi eğitimin yetersizliği	4,08	0,75
Öğretmen eğitiminde kullanılabilecek uygun yazılım ve diğer öğretim materyallerinin yetersizliği	3,81	0,93
Akademik personelin BİT ile ilgili temel bilgi ve becerisinin düzeyi	3,79	1,06
Donanım (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yetersizliği	3,72	1,24
Akademik personelin BİT'i derslerinde nasıl kullanacağına dair bilgi ve becerisinin düzeyi	3,67	1,12
Teknik destek yetersizliği	3,60	1,03
Uygun olmayan ders içeriği	3,38	0,97
BİT'i kullanmak için yeterli zamanın olmaması	2,60	1,16
Üst makamların (rektör, YÖK vb.) desteğinin yetersiz olması	2,53	1,10
GENEL ORTALAMA	3,46	

Tablo dekanların BİT'in hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile daha etkin bir şekilde bütünleştirilmesine yönelik olası çözüm önerilerine ilişkin ortalama ve standart sapmalar sunulmuştur. Sonuçlar, "BİT ile ilgili fakülte ve üniversite boyutunda planlar yapılmalı" (M=4,42), "BİT konusunda akademik personele yönelik hizmetiçi eğitimin nitelik ve niceliği artırılmalı" (M=4,34), "BİT için daha fazla finansal kaynak ayrılmalı" (M=4,34), "üniversiteler/fakülteler bünyesinde akademik personele konuyla ilgili destek olabilecek birim ve/veya elemanlar tahsis edilmeli" (M=4,24) ve "BİT'i bilen, derslerinde başarılı bir şekilde kullanan akademik personel desteklenmeli" (M=4,24) ifadelerine dekanların büyük bir çoğunluğunun kesinlikle katıldıklarını göstermektedir. Öte yandan dekanlar, "akademik personelin ders/iş yükü azaltılmalı" (M=4,14) ve "ders içerikleri BİT'ten daha fazla yararlanılacak şekilde yeniden düzenlenmeli" (M=4,08) ifadelerine ise katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 17:

Dekanlara Göre Zorlukları Aşmak İçin Çözüm Yolları (n=51)

Muhtemel Çözümler	Ortalama (M)	Standart Sapma
BİT ile ilgili fakülte ve üniversite boyutunda planlar yapılmalı	4,42	0,76
BİT konusunda akademik personele yönelik hizmet içi eğitimin nitelik ve niceliği artırılmalı	4,34	0,69
BİT için daha fazla ekonomik kaynak ayrılmalı	4,34	0,94
Üniversiteler/fakülteler bünyesinde akademik personele konuyla ilgili destek olabilecek birim ve/veya elemanlar tahsis edilmeli (teknik destek elemanı, eğitim teknolojü vb.)	4,24	0,85
BİT'i bilen, derslerinde başarılı bir şekilde kullanan akademik personel desteklenmeli (ek kaynak, eğitim vb.)	4,24	1,02
Akademik personelin ders/iş yükü azaltılmalı	4,14	0,96
Ders içerikleri BİT'den daha fazla yararlanılacak şekilde yeniden düzenlenmeli	4,08	0,78
GENEL ORTALAMA	4,25	

Fiziksel ve İnsan Gücü Yeterliliği

Eğitim fakültesi dekanlarının büyük çoğunluğu “akademik personelin kullanması için İnternet erişimi” (M=4,28) konusunda fakültelerini kesinlikle yeterli görürken, “teknik destek veren eleman sayısı” (M=2,24), “öğrencilerin kullanabileceği öğretim yazılımlarının sayısı” (M=2,30), “öğrencilerin kullanabileceği öğretim yazılımlarının çeşidi” (M=2,32) ve “akademik personelin kullanabileceği öğretim yazılımlarının sayısı” (M=2,58) konularında fakültelerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 18). Diğer yeterlilikler konusunda ise dekanların çoğunluğu kararsız kalmışlardır.

Tablo 18.

Eğitim Fakültelerinin BİT ile İlgili Fiziksel ve İnsan Gücü Yeterlilikleri (n=51)

Yeterlilikler	Ortalama (M)	Standart Sapma
Akademik personelin kullanması için İnternet erişimi	4,28	0,70
Akademik personelin kullanabileceği donanımların sayısı	3,36	1,24
Akademik personelin kullanabileceği donanımların çeşidi	3,34	1,22
Akademik personelin BİT ile öğretime yönelik olarak isteklendirmesi (motivasyonu)	3,22	1,08
Öğrencilerin kullanması için internet erişimi	3,18	1,18
Bilgisayar laboratuvarı (fiziksel) sayısı	2,94	1,26
Akademik personelin BİT'i dersleri ile bütünleştirmeye yönelik yeni yetenek ve kaynakları öğrenmeleri, bunları geliştirmeleri	2,91	1,05
Öğrencilerin kullanabileceği donanımların (bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazıcı, tarayıcı vb.) sayısı	2,90	1,16
Öğrencilerin kullanabileceği donanımların (bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazıcı, tarayıcı vb.) çeşidi	2,88	1,23
Akademik personelin BİT ile ilgili temel bilgi ve becerisi	2,85	1,12
Akademik personelin kullanabileceği öğretim yazılımlarının çeşidi	2,63	1,16
Akademik personelin kullanabileceği öğretim yazılımlarının sayısı	2,58	1,14
Öğrencilerin kullanabileceği öğretim yazılımlarının çeşidi	2,32	1,02
Öğrencilerin kullanabileceği öğretim yazılımlarının sayısı	2,30	0,97
Teknik destek eleman sayısı	2,24	1,05
GENEL ORTALAMA	2,92	

Tartışma

Eğitim fakültelerinin BİT ile ilgili mevcut kaynakları ve bunlardan nasıl yararlandığına ilişkin eğitim fakülteleri dekanlarından alınan görüşler değerlendirildiğinde, fakülteler arasında önemli farklar mevcut olmakla birlikte, sonuçlar genel olarak BİT kaynaklarının eğitim fakültelerinde yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da gerek öğretim elemanlarının gerekse öğrencilerin BİT'e yeterli erişimlerinin olmadığını göstermektedir. Bu fakültelerin önemli bir kısmında (%54,9) bir ya da iki bilgisayar laboratuvarı bulunmaktadır. Bilgisayar kullanımını gerektiren derslerin de bu laboratuvarlarda yapıldığı düşünülürse söz konusu laboratuvarların gün içinde çok yoğun olarak kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu da öğrencilerin ders dışı zamanlarında laboratuvarlardan yararlanabilme olanaklarının sınırlı kalmasına yol açmaktadır. Bu laboratuvarlardaki bilgisayar sayılarına bakıldığında da bu sayının 27 fakültede 41'den daha az olduğu görülmektedir. Bilgisayar başına 46 öğrencinin düşmesi, eğitim fakültelerinin içinde buldukları durumu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Öte yandan Tablo 16 ve 18'de eğitim fakültelerindeki yazılımların sayısının ve çeşidinin donanımlardan daha yetersiz olduğu görülmektedir. Yiğit, Zayim, Yıldırım (2002) ve AÜ (2005) çalışmalarında da belirtildiği gibi, geleceğin öğretmenlerini bilgi ve iletişim toplumuna hazırlamak amacıyla, eğitim fakültelerindeki BİT kaynaklarının zenginleştirilmesine yönelik gerekli önlemler alınmalıdır. Buna ek olarak, var olan kaynaklardan verimli bir şekilde yararlanmak amacıyla laboratuvarların ders dışı zamanlarda öğrenciler tarafından kullanılabilmesi için bazı fakültelerde olduğu gibi daha uzun süreli açık tutulması sağlanmalıdır. Bu konuda öğrenci asistanlarının yardımıyla iş saatleri içinde ve dışında bilgisayar laboratuvarları daha fazla kullanıma açılabilir. Öte yandan, AÜ (2005) ve Cuban, Kirkpatrick ve Peck'in (2001) çalışmalarında da önerildiği gibi, bilgi ve iletişim teknolojilerini yalnızca belli merkezlerle (laboratuvarlar) sınırlandırmak yerine, fakültelerdeki fiziksel ortamların tamamına (sınıflar, kantinler, koridorlar) yayarak öğrencilere daha fazla uygulama olanağı sağlanabilir.

Eğitim fakültesi dekanlarının çoğunluğu fakültelerinde internetin öğretimi desteklemek amacıyla yeterli düzeyde kullanıldığını belirtmişlerdir. Ancak internetin öğretimi destekleme süreçlerinde kullanılmasının önemli yollarından birisi olan çevrimiçi dersler sadece altı fakültede verilmektedir. Fakültelerde verilen derslerde internetin sağladığı olanaklardan verimli bir şekilde yararlanmak amacıyla, öğrencilerin diğer eğitim fakültelerindeki öğrencilerle İnternet üzerinden proje tabanlı ve işbirliğine dayalı çalışmalar yapabilmeleri ve bu çalışmalarını paylaşmaları sağlanabilir (ED, 1996).

Araştırma bulguları, BİT'ten verimli bir şekilde yararlanmak için teknoloji planı, hizmetiçi eğitim ve konuyla ilgili kurumsal yapılanmalardan, eğitim fakültelerinde yeterli düzeyde yararlanmadığını göstermektedir. Eğitim fakültelerinin ve bağlı oldukları üniversitelerin çok azının teknoloji planına sahip olduğu ve dekanların, BİT ile ilgili zorlukları aşmada "fakülte ve üniversite boyutunda teknoloji planlarının yapılmasını" en önemli çözüm olarak gördükleri sonucu ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, eğitim fakültelerinde ve bağlı oldukları üniversitelerdeki mevcut teknoloji planlarının etkin olarak işlemiyor olabileceğini göstermektedir. Teknoloji planlarının daha etkin yapılabilmesi için YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) düzeyinde, fakülte ve üniversitelere bu konuda rehberlik sağlayacak geçici birimler oluşturulabilir. Aynı zamanda bu birimler, üniversite ya da fakültelerin internet üzerinden bilgi alışverişinde bulunmaları ve deneyimlerini paylaşmaları konularında rehberlik ve destek sağlayabilirler. Fakültelerin BİT'i öğretim ortamları ile etkin bir şekilde bütünleştirebilmeleri ancak mevcut durumun ışığında geleceğe yönelik hedef ve stratejiler oluşturmaları ve bunları planlı bir şekilde uygulamaları ile gerçekleşebilir (Yiğit, Zayim ve Yıldırım, 2002). Maurer ve Davidson'ın (1998) da belirttiği gibi etkili bir planlama olmadan teknoloji bir çözüm değil,

zaman zaman yeni sorunlara kaynaktır. Teknoloji planlarının amacına uygun olarak yapılabilmesi için ise öncelikle eğitim fakültelerinden mezun olacak öğretmen adaylarının ne tür teknoloji donanımına sahip olması gerektiğini belirten teknoloji ölçütlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Zira Türkiye’de 1998 yılında YÖK’ün belirlediği teknoloji tabanlı iki dersin hedeflerinin dışında, öğretmen adaylarının teknoloji yeterliliklerini belirleyen veya rehberlik sağlayan herhangi bir ölçüt mevcut değildir.

Dekanlar BİT’in eğitim fakülteleri ile bütünleştirilmesi sürecinde karşılaştıkları en önemli zorluğu “BİT ile ilgili hizmetiçi eğitimin yetersizliği” olarak görmekteyler. Bunun için, üniversitelerde teknolojik araç-gereçleri etkili kullanmaya ve eğitim ile bütünleştirmeye öncülük edecek, akademik personele yönelik hizmetiçi eğitim verebilecek “öğretim teknolojileri merkezleri” (ÖTM) gibi kurumsal yapılara yer verilebilir. Eğitim fakültelerinde ise satın alınacak kaynakların planlanmasını, var olan teknoloji kaynaklarının daha verimli bir şekilde kullanımı için organize edebilecek ve onların ortak kullanılmasını sağlayabilecek “teknolojik kaynaklar merkezi” (TKM) gibi kurumsal birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin oluşturulması aşamasında, gerektiğinde fakültelerin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümlerinden (BÖTEB) yararlanılabilir.

BİT’i eğitim ile bütünleştirme süreci, fiziksel kaynakların yanında işgücü gereksinimini de beraberinde getirmektedir. Teknolojiyi dersi ile bütünleştirmek isteyen bir öğretim elemanının, bunu gerçekleştirebilmesi için bu işe ek zaman ve kaynak ayırması gerekmektedir. Ancak ayırdığı bu zaman ve çaba desteklenmemekte ve ne yazık ki bir ödül olarak kendisine dönmemektedir. Öğretim elemanlarının bu çabalarını desteklemek ve/veya özendirmek amacıyla Piciano’nun (2000) da belirttiği gibi onları ödüllendirmeye gidilebilir, kendilerine gereksinim duydukları kaynaklar sağlanabilir veya onların iş yükü azaltılabilir.

Dekanlar BİT ile ilgili fiziksel ve insan gücü yeterlilikleri konusunda fakültelerini sadece “akademik personelin kullanması için internet erişiminde” yeterli görürken, “teknik destek sağlayacak eleman sayısını ve kullanılacak yazılımları” yetersiz bulmaktadırlar. Bunlar, elde edilen bulgularda ısrarla vurgulanmış sorunlardır. Bu sorunları çözmek amacı ile Yiğit, Zayim ve Yıldırım’ın (2002) da belirttiği gibi BİT konusunda teknisyen, tekniker gibi ara insan gücü ihtiyacının karşılanması için diğer kurumlarla işbirliğine gidilerek gerekli politikalar oluşturulabilir. Kullanılacak yazılımları artırmak amacı ile YÖK veya Üniversiteler Arası Kurul (ÜAK) tarafından toplu ihale yöntemi ile temini düşünülebilir. YÖK, ÜAK ya da bu konuda altyapısı hazır üniversiteler öncülüğünde merkezi yazılım depoları ve nesne ambarları işlevi gören siteler oluşturulabilir.

Sonuç

BİT’in öğretmen eğitimi süreci ile etkili bir şekilde bütünleştirilebilmesi için nicelik ve niteliğin artırılması amacıyla konunun farklı boyutlardan irdelenmesi gerekmektedir. En üst boyutta uzun vadeli teknoloji öngörülerini ve planlarını kapsayan ‘teknoloji planı’ yer almaktadır. BİT’in etkin bir şekilde kullanımı için bu boyut-eğitim fakülteleri dekanları tarafından en öncelikli yapılması gereken çözüm önerisi olarak görülmektedir. Diğer boyutlar ise yapılan ‘teknoloji planı’ doğrultusunda ‘fiziki olanakların ve kaynakların (donanım, yazılım, vb.) yeterliliği’ ve ‘lojistik destektir (hizmet-içi eğitim, teknoloji destek ofisi, laboratuvar kullanma sürelerinin düzenlenmesi vb.)’. Bu boyutlar dikkate alındığında, araştırma bulguları, yazılım, donanım vb. fiziki olanaklar ve kaynaklar iyileştirilirken, bu kaynaklardan verimli bir şekilde yararlanmak amacıyla kullanım sürelerinin artırılması ve ulaşımın kolay hale getirilmesi, hizmetiçi eğitim sağlanması, yazılım ve teknik destek birimlerinin ve özendirme mekanizmasının oluşturulması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- AÜ. (2005). *Türkiye’de eğitim fakültelerinin durumu üzerine bir inceleme*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- ED. (1996). *Getting America’s students ready for the 21st century: Meeting the technology literacy challenge*. A report to the Nation on technology and education. Washington, DC.: U.S. Department of Education.
- Cuban, L., Kirkpatrick, H., & Peck, C. (2001). High access and low use of technology in high school classrooms: Explaining an apparent paradox. *American Educational Research Journal*, 38(4), 813-834.
- Maurer, M. M., & Davidson, G. S. (1998). *Leadership in instructional technology*. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Queitzsch, M. (1997). The northwest regional profile: integration of technology in preservice teacher education programs. Northwest Educational Technology Consortium, [Online]: <http://www.lnetc.org/prservice/challenge/html> adresinden 7 Mart 2006 tarihinde alınmıştır.
- Patrikas, E.O. & Newton, R.A. (1999). Computer Literacy Among Entering Allied Health Students and Faculty: A Process for Rational Technology Planning. *T H E Journal (Technological Horizons In Education)*, 27 (5), 60-65.
- Roblyer, M.D. (1994). *Creating technology-using teachers: A model for preservice technology training* (Report of the preservice model for technology integration project). Tallahassee, FL: Florida A&M University.
- Rogers, K. (2005). *Making progress: Meeting the computer technology challenge*. Unpublished master's thesis, California State University, Dominguez Hills.
- SCRTEC. (1998). *Technology and preservice teacher education program survey*. Texas, College Station: South Central Regional Technology in Education Consortium, [Online]: <http://eeducation.tamu.edu/ihe/> adresinden 13 Şubat 2006 tarihinde alınmıştır.
- SEIRTEC. (1998). *Integration of technology in preservice teacher education programs: South East and Islands Regional Profile*. Atlanta: South East and Islands Regional Technology in Education Consortium.
- Smith, T. C. (2002). *An Analysis of teacher educators and technology integration projects at four universities*. Unpublished PhD. Thesis, Arizona State University.
- Vagle, R., & College, D. (1995). *Technology instruction for preservice teachers: An examination of exemplary programs*, [Online]: http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/html1995/087.htm adresinden 17 Kasım 2004 tarihinde alınmıştır.
- Vagle, R. (1995). *Technology in teaching methods courses: Is it happening?* [Online]: http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/html1995/088.htm. adresinden 15 Aralık 2004 tarihinde alınmıştır.
- Yiğit, Y. G., Zayim, N., & Yıldırım, S. (2002). Yüksek öğretimde öğretim ve idari amaçlı teknoloji kullanımı: Bir durum saptaması. *Eğitim ve Bilim*, 27(124), s. 42-51.

Ek 1.

Eğitim Fakültesi Dekanları Anket Formu

Sayın Dekanım,

Bu anket, bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) hizmet öncesi öğretmen eğitimiyle bütünleştirilmesi sürecini incelemek ve bu süreçle ilgili durumu saptamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz bilgiler sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Bu çalışma sonucunda oluşturulacak belgelerde isminiz doğrudan veya dolaylı olarak kullanılmayacaktır. Araştırma tamamlandıktan sonra eğer isterseniz fakültenizle ilgili bulgu ve önerilerimizi sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyacağız.

Anketi doldurduktan sonra aşağıdaki faks numarasına ya da üzerinde dönüş adresi yazılı pullu zarfa koyarak göndermeniz yeterli olacaktır. Araştırmamıza zaman ayırmanızdan ve katkıda bulunmanızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Posta Adresi:

Araş. Gör. Yüksel Göktaş
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Eğitim Fakültesi / Orta Doğu Teknik Üniversitesi
06531 – ANKARA
Faks: 0.312.210 1006 Tel: 0.312.210 3674 E.posta: ygoktas@metu.edu.tr

Araş. Gör. Yüksel Göktaş
Yrd. Doç. Dr. Zahide Yıldırım
Doç. Dr. Soner Yıldırım

Ek: 1 adet anket ve pullu zarf

A. Kişisel ve Kurumsal Bilgileriniz:

1. E.posta adresiniz:..... 2. Tel:.....
3. Üniversiteniz:..... 4. İl:.....
5. Fakültenizde kaç yıldır çalışıyorsunuz? 1-4 5-8 9-12 13-16 17-X
6. Fakültenizdeki bölüm sayısı:..... 7. Öğrenci sayısı (lisans):.....

B. Fakültenizin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kaynakları:

8. Fakültenizde öğrencilerin kullanımına sunulmuş bilgisayar laboratuvarı var mı?
 Evet Hayır
- 9-10. Bir önceki soruya cevabınız "evet" ise; 9) Laboratuvar sayısı:.....10) Bilgisayar sayısı:.....
11. Bu laboratuvarlar günde yaklaşık kaç saat açık bulunduruluyor?
 1-4 5-8 9-12 13-16 17-24
12. Mesai saatleri içinde Evet Hayır
13. Mesai saatleri dışında Evet Hayır
14. Bu bilgisayarların hepsinde internet bağlantısı var mı? Evet Kısmen Hayır

15-17. Fakültenizdeki toplam;

- 15) Öğretim Elemanı (Prof., Doç., Yrd. Doç., Öğr. Gör., Okutman, Araş. Gör., Uzman) Sayısı:.....
- 16) Onlara tahsis edilmiş olan bilgisayar sayısı: ve 17) bunlardan internet bağlantısı olanların sayısı:.....
18. Akademik personelinize BİT konusunda hizmetiçi eğitim veriliyor mu? Evet Hayır
19. Üniversitenizin tümünü kapsayan bir teknoloji planı var mı? (Üniversitenizin eğitim ve öğretim gereksinimlerine dair önümüzdeki 3-5 yıl için öngörülen teknolojik yatırım raporu)
 Evet Hayır Çalışmalar var
20. Fakültenizin bir teknoloji planı var mı? Evet Hayır Çalışmalar var
21. Üniversitenizde BİT'i öğretim süreçleriyle bütünleştirmeye çalışan birim/ler var mı? (Eğitim/Öğretim Teknolojileri Merkezi, Teknolojik Kaynaklar Merkezi, Uzaktan Eğitim Merkezi vb.) Evet Hayır
22. Bir önceki soruya cevabınız "evet" ise bu birimlerin isimleri:.....

C. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretimde Kullanılması:

23. Fakültenizdeki derslerde BİT'in yeterli düzeyde kullanıldığını düşünüyor musunuz?
 Evet Kısmen Hayır
24. Fakültenizde çevrimiçi (online) dersleriniz var mı? Evet Hayır
25. Bir önceki soruya cevabınız "evet" ise bir dönemde ortalama kaç çevrimiçi dersiniz var?.....
26. Fakültenizde İnternetin öğretimi desteklemek amacıyla yeterli düzeyde kullanıldığını düşünüyor musunuz? Evet Hayır
27. "Bilgisayar" dersi için fakültenizde sağlanan eğitim ortamı hangisi/leridir?
 Bilgisayar laboratuvarı
 Elektronik sınıf
 Normal sınıf
 Diğer (açıklayınız).....
28. "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" dersi için fakültenizde sağlanan eğitim ortamı hangisi/leridir?
 Bilgisayar laboratuvarı
 Elektronik sınıf
 Normal sınıf
 Diğer (açıklayınız).....

D. Aşağıda BİT'in hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile bütünleştirilmesi sürecinde karşılaşılabilecek bazı zorluklar sıralanmıştır. Bu zorluklarla ilgili algılarınızı aşağıdaki ölçekte belirtiniz.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
29. Donanım (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yetersizliği					
30. Öğretmen eğitiminde kullanılacak uygun yazılım ve diğer öğretim materyallerinin yetersizliği					
31. Akademik personelin BİT ile ilgili temel bilgi ve becerisinin düzeyi					
32. Akademik personelin BİT'i derslerinde nasıl kullanacağına dair bilgi ve becerisinin düzeyi					
33. BİT ile ilgili hizmetiçi eğitimin yetersizliği					
34. Uygun olmayan ders içeriği					
35. Teknik destek yetersizliği					
36. BİT'i kullanmak için yeterli zamanın olmaması					
37. Üst makamların (rektör, YÖK vb.) desteğinin yetersiz olması					

Diğer (belirtiniz):.....

F. Aşağıdaki ölçekte fakültenizin BİT ile ilgili fiziksel ve insan gücü yeterliliklerini belirtiniz.

	Kesinlikle Yeterli	Yeterli	Kararsızım	Yetersiz	Kesinlikle Yetersiz
45. Öğrencilerin kullanabileceği donanımların (bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazıcı, tarayıcı vb.) sayısı					
46. Öğrencilerin kullanabileceği donanımların (bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazıcı, tarayıcı vb.) çeşidi					
47. Akademik personelin kullanabileceği donanımların sayısı					
48. Akademik personelin kullanabileceği donanımların çeşidi					
49. Öğrencilerin kullanabileceği öğretim yazılımlarının sayısı					
50. Öğrencilerin kullanabileceği öğretim yazılımlarının çeşidi					
51. Akademik personelin kullanabileceği öğretim yazılımlarının sayısı					
52. Akademik personelin kullanabileceği öğretim yazılımlarının çeşidi					
53. Öğrencilerin kullanması için internet erişimi					
54. Akademik personelin kullanması için internet erişimi					
55. Bilgisayar laboratuvarı (fiziksel) sayısı					
56. Teknik destek eleman sayısı					
57. Akademik personelin BİT ile ilgili temel bilgi ve becerisi					
58. Akademik personelin BİT ile öğretime yönelik olarak isteklendirmesi (motivasyonu)					
59. Akademik personelin BİT'i dersleri ile bütünleştirmeye yönelik yeni yetenek ve kaynakları öğrenmeleri, bunları geliştirmeleri					

G. Yorumlar ve Öneriler:

60. BİT ve BİT'in hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile bütünleştirilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz?.....
.....
.....
61. Genel olarak fakültenizdeki BİT'in öğretimle bütünleştirilmesi çalışmalarını ne derece etkili buluyorsunuz?.....
.....
.....
62. Konuyla ilgili eklemek istedikleriniz varsa lütfen yazınız:.....
.....
.....

Anket BİTmiştir. Zaman ayırdığımız için teşekkür ederiz.

Makale Geliş: 10.12.2006
İnceleme Sevk: 16.02.2007
Düzeltilme: 09.11.2007
Kabul: 24.04.2008